

Københavns Kommune
Borups Allé 177
2400 København NV

Tilsynsudtalelse om personlig underskrift på breve (kommunens sagsnr. 2025-0204700)

Ankestyrelsen blev på baggrund af konkrete sager, som Ankestyrelsen havde behandlet som klageinstans, opmærksom på, at Københavns Kommune traf afgørelser om beboerindskudslån uden at forsyne afgørelserne med en personlig underskrift.

Resumé

Ankestyrelsen vurderer, at Københavns Kommune ikke lovligt kan beslutte, at der i enkelte sager med henblik på at forebygge chikane ses bort fra kravet i forvaltningslovens § 32 b om personlig underskrift eller entydig identifikation på afgørelser og henvendelser om væsentlige sagsbehandlingsskridt.

Vi beder borgerrepræsentationen om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver anledning til.

Sagens oplysninger

Ankestyrelsen blev opmærksom på, at Københavns Kommune traf afgørelser om beboerindskudslån uden at forsyne afgørelserne med en personlig underskrift.

Ankestyrelsen bad den 27. maj 2025 Københavns Kommune om en udtalelse. Vi bad om, at kommunen redegjorde for den generelle praksis i relation til angivelse af afsender på breve til borgerne, herunder for om praksis er i overensstemmelse med forvaltningslovens § 32 b. Vi henviste i den forbindelse også til Ankestyrelsens udtalelse af 22. april 2024 om personlig underskrift på breve.

6. august 2025

J.nr. 25-45602

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid - reception:
man-tors kl. 9.00-15.00
fre kl. 9.00-13.00

Åbningstid - telefon:
man-tirs kl. 9.00-15.00
ons lukket
tors-fre kl. 9.00-15.00

Københavns Kommune skrev den 26. juni 2025 bl.a. følgende:

"Forvaltningen er bekendt med kravet i forvaltningslovens § 32 b og kan oplyse, at den generelle praksis er, at breve, herunder afgørelser, underskrives af afsender angivet på personniveau.

Dette har ved en fejl ikke været tilfældet på beboerindskudslånsområdet, hvilket forvaltningen beklager.

Forvaltningen blev bekendt med fejlen på baggrund af en afgørelse fra Ankestyrelsen den 3. april 2025, hvor Ankestyrelsen i en klagesag kritiserede, at afgørelsen fra kommunen ikke var underskrevet, og at der derfor ikke var sket identifikation af afsenderen af afgørelsesdokumentet i henhold til forvaltningslovens regler om dette.

Praksis er nu justeret, så breve om beboerindskudslån underskrives af en medarbejder. Dette sker konkret ved, at medarbejderens navn automatisk flettes ind i brevet til borgeren. Eneste undtagelse fra dette er en kvitteringsmail om, at vi har modtaget en digital ansøgning. Denne er omfattet af forvaltningslovens §32 b stk. 3.

Forvaltningsloven og Arbejdsmiljøloven

Ankestyrelsen henviser i sit høringsbrev til en tilsynsudtalelse om personlig underskrift på breve fra den 22. april 2024.

Sagen vedrørte en anden kommune, som i situationer med særlige omstændigheder i form af omfattende (og politianmeldt) chikane af medarbejdere, underskrev breve på kommuneniveau fremfor personniveau.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen kan genkende, at der desværre er situationer, hvor chikane af medarbejdere både skriftligt, mundtligt og på sociale medier har taget et sådant alvorligt omfang, at det i væsentlig og betydelig grad påvirker arbejdsmiljøet, medfører sygefravær mv.

I henhold til arbejdsmiljøloven § 15, stk. 1, skal arbejdsgiver sørge for at arbejdsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige. Chikane, herunder digital chikane skal forebygges og håndteres som et arbejdsmiljøproblem på lige fod med andre

former for psykisk vold. Det betyder, at arbejdsgiver er forpligtet til at reducere risikoen og alvorligheden af episoderne mest muligt.

De hensyn, der ligger bag identifikationskravet i forvaltningslovens § 32 b, synes ikke at tage højde for myndigheders arbejdsgiveransvar i henhold til arbejdsmiljøloven. Der er efter Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens opfattelse derfor behov for en tydelig afklaring af samspillet mellem myndigheders ansvar efter forvaltningslovens § 32 b og arbejdsmiljøloven.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har i praksis set sig nødsaget til at balancere sit myndighedsansvar og forpligtelser efter de 2 lovgivninger således, at det i ganske særlige tilfælde er muligt at underskrive afgørelsesbreve på anonymt personniveau. Det sker efter en konkret individuel vurdering og godkendelse på 2 lederniveauer i samarbejde med forvaltningens HR-kontor."

Regler og praksis

Af forvaltningslovens § 32 b fremgår følgende:

"§ 32. I en sag, hvor der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, skal de dokumenter, der udgår fra myndigheden til borgere, virksomheder mv., være forsynet med en personlig underskrift eller være udformet på en måde, der i øvrigt sikrer en entydig identifikation af den, som er afsender af dokumentet, og at dokumentet er endeligt.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke for dokumenter, hvor der anvendes automatisk sagsbehandling.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 gælder endvidere ikke for dokumenter, hvorved der kvitteres, rykkes eller foretages andre sagsbehandlingsskridt, der er væsentlige.
[...]."

Af de specielle bemærkninger til § 32 b, i lovforslag nr. L 13, FT 2013/14, fremgår bl.a. følgende:

"Det foreslås i § 32 b, stk. 1, at i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, skal de dokumenter, der udgår fra myndigheden til borgere, virksomheder mv., være forsynet med en personlig underskrift eller være udformet på en måde, der i øvrigt sikrer en entydig identifikation af

den, som er afsender af dokumentet, og at dokumentet er endeligt.”

Af Forvaltningsloven med kommentarer, Niels Fenger, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2. udgave 2021, side 917, fremgår følgende:

”Udtrykket ”den, som er afsender af dokumentet” dækker over den person, som har truffet den endelige beslutning om afsendelse af dokumentet og dermed har ansvaret for dokumentet. Eller sagt med andre ord den person, som har truffet den pågældende afgørelse, eller som har truffet beslutning om at iværksætte partshøring mv. Det beror på den nærmere tilrettelæggelse af arbejdsgangen i den enkelte myndighed, hvem der i det konkrete tilfælde må anses for at være afsender af dokumentet, men dette vil nok i praksis være sagsbehandleren eller dennes overordnede. Det vil til gengæld ikke kunne være en administrativ medarbejder, som alene varetager den praktiske afsendelse af dokumentet. Entydig identifikation af den myndighed, som er afsender af dokumentet, vil ikke være tilstrækkeligt til at leve op til kravene i § 32 b, stk. 1.”

Ankestyrelsen afgav den 22. april 2024 en udtalelse i en sag, hvor en kommune med henvisning til et ”chikanemoment” havde besluttet, at afgørelser og henvendelser om væsentlige sagsbehandlingsskridt til en konkret borger ikke skulle forsynes med en personlig underskrift.

Ankestyrelsen vurderede, at kommunens beslutning ikke var lovlig og skrev bl.a. følgende:

”Vi henviser til kravet om personlig underskrift eller anden entydig identifikation i forvaltningslovens § 32 b, og til at kravet gælder, medmindre der er tale om uvæsentlige sagsbehandlingsskridt. Kravet gælder altså ved alle afgørelser – uanset om afgørelsen giver modtageren medhold – og ved andre henvendelser til borgeren, som ikke er uvæsentlige i forhold til sagen.

Vi lægger vægt på, at bestemmelsen ikke ses at indeholde hjemmel til at undlade den personlige underskrift eller entydige identifikation ved risiko for chikane.”

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen lægger på baggrund af Københavns Kommunes brev af 26. juni 2025 til grund, at kommunen generelt er opmærksom på kravet i forvaltningslovens § 32 b, og at afgørelser og henvendelser om væsentlige sagsbehandlingsskridt derfor forsynes med en personlig underskrift.

Det fremgår imidlertid også, at kommunen undtagelsesvis underskriver afgørelsesbreve "på anonymt personniveau", hvis det vurderes nødvendigt for at forebygge chikane af medarbejdere. Ankestyrelsen forstår det sådan, at disse breve ikke forsynes med en personlig underskrift eller entydig identifikation.

Ankestyrelsen vurderer, at Københavns Kommune ikke lovligt kan beslutte, at der ses bort fra kravet i forvaltningslovens § 32 b. Vi henviser til det, der fremgår af udtalelsen af 22. april 2024, herunder særligt til at der ikke er hjemmel til at undlade personlig underskrift eller identifikation i tilfælde af chikane.

Vi beder om borgerrepræsentationens bemærkninger til vores udtalelse

Ankestyrelsen beder borgerrepræsentationen i Københavns Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver anledning til.

Ankestyrelsens kompetence som tilsynsmyndighed

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det står i § 48, stk. 1, i kommunestyrelsesloven.

Ankestyrelsen kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser. Det står i § 50 i kommunestyrelsesloven.

Venlig hilsen

Hanne Agerbek Christensen

Vi har anvendt:

Lov om kommunernes styrelse (kommunestyrelsesloven), senest bekendtgjort ved lovbekendtgørelse nr. 69 af 23. januar 2024

Forvaltningsloven, senest bekendtgjort ved lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014